

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr. Bagoly Beáta ügyvéd által képviselt **felperesnek** Károlyiné dr. Turi Ildikó ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. február hó 9. napján meghozott 18.P.20.659/2007/29. számú ítélete ellen a felperes részéről 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét részben megváltoztatja, kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.825.000,- (Hatmillió-nyolcszázhuszonötezer) forintot, ezen összegnek 2007. május 19-től a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatát. Az elsőfokú ítéletnek a felperest perköltség fizetésre kötelező rendelkezését mellőzve kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 240.000,- (Kettőszáznegyvenezer) forint első- és 120.000,- (Egyszázhuszezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes 89.600,- (Nyolcvankilencezer-hatszáz) forint, az alperes pedig 806.600,- (Nyolcszázhaty-ezer-hatszáz) forint feljegyzett kereseti- és fellebbezési eljárási illetéket köteles megfizetni az államnak az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Illeték Főosztálya külön felhívására.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak 448.100,- Ft eljárási illetéket, az alperesnek pedig 300.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az alperes 2006. január 9-én megvásárolta a győri 4778/64/A/7 hrsz-ú ingatlant, 7.000.000,- Ft vételárért.

A vételárhoz 6.250.000,- Ft-ot a felperes az alperesnek (unokaöccsének) ajándékba adott, a visszafizetés kötelezettsége nélkül. Ezen kívül a felperes fizette ki a 220.000,- Ft vagyónátruházási illetéket, 5.000,- Ft bejegyzési díjat és a felperes viselte a szerződés kapcsán az ügyvédi munkadíjat is. A lakás felújítását a felperes szervezte és részben ő fizette annak költségeit, legfeljebb 140.000,- Ft összegben. A felperes fizette a mosógép, a hűtő és a mélyhűtő árát, 210.000,- Ft összegben.

A bíróság úgy foglalt állást, hogy a felek között nem jött létre kölcsönszerződés, a felperes a lakásvásárlásra, az ezzel járó költségekre, a lakásfelújításra, illetve háztartási gépekre a pénzt az alperesnek ajándékba adta. Megállapította azt is, hogy a pénz egy része nem a felperesé, hanem testvéréé volt.

A felperes 2006. decemberében arra kérte az alperest, hogy a lakást írják a felperes nevére, hogy a felesége lakásának eladása kapcsán keletkezett adófizetési kötelezettség alól mentesüljön. Ehhez az alperes nem járult hozzá, ezért a felek viszonya megromlott, a felperes ezután követelte vissza a pénzt, állítva, hogy kölcsönként nyújtotta azt. A rossz viszonyra tekintettel az alperes és édesanyja felajánlotta, hogy a felperestől ajándékba kapott pénzt visszafizetik.

Az ítéleti tényállás szerint az alperes a perbeli ingatlant időközben értékesítette.

A felperes 2007. május 8-án a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta és kérte a kölcsönösszeg 8 napon belüli visszafizetését.

Határozata jogi indokolásában az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Ptk. 201. §. (1) bekezdése a visszterhesség tekintetében vélelmet állít fel, az alperesnek kellett tehát bizonyítania, hogy a köztük lévő pénzmozgás ellenszolgáltatás nélküli volt, azaz ajándékozás történt. Mindemellett a bíróság úgy ítélte meg, hogy írásbeli megállapodás hiányában a felperesnek azt kellett igazolnia, hogy 7.468.000,- Ft-ot adott kölcsön.

A bizonyítékok értékelése körében a bíróság megállapította, hogy a felek nyilatkozatai egymásnak ellentmondtak, de a felperes személyes nyilatkozatain belül is ellentmondás észlelhető: állítása szerint befektetésként ajánlotta a pénzt az alperesnek, ez azonban nem jelenti egyértelműen azt, hogy kölcsön jogcímén került sor a pénz átadására. "A" tanúvallomásának értékelésekor a bíróság arra volt figyelemmel, hogy csupán a testvérétől, tehát a felperestől származó információkat ismerte. A felperes nővére és a felperes felesége tanúvallomásának értékelése során a személyes kapcsolatukon túl a közvetlen anyagi érdekeltségüket is figyelembe vette. Ugyanakkor megállapította, hogy mind az alperes, mind pedig az általa meghallgatni kért tanúk egybehangzóan állították, hogy kölcsönről nem volt szó. A felek által csatolt hangfelvételek egyike sem igazolja a felek közötti kölcsönszerződés létrejöttét. A felperes ezeken maga is csak annyit állított, hogy a pénz átadását követően megbeszélték, hogy 1 év múlva leülnek, s megtárgyalják annak a sorsát.

A törlesztés alperes általi felajánlásának életszerű magyarázataként minősítette a bíróság azt, hogy erre a családon belül elmérgesedett helyzetre figyelemmel került sor. Mindezen túl értékelte azt is, hogy a felvételeken hallható az alperesnek, édesanyjának és testvérének ajándékozással kapcsolatos nyilatkozata.

A bíróság álláspontja szerint életszerűtlen, hogy a felperes a teljesítőképesség (munkahely) nélküli alperesnek ezen körülmény ismeretében mindenféle garanciavállalás nélkül ekkora

összeget adjon kölcsön. Az ingyenességet igazolja az a körülmény is, hogy 2006. végén merült fel a felperes részéről az az igény, hogy az adófizetési kötelezettség elkerülése érdekében a lakást a nevére írassák és miután ennek következtében a felek között vita támadt, csupán ekkortól kezdte követelni az átadott összeg visszafizetését. A felperes „kibánta” magát a felek közötti ügyletből, erre azonban a jogszabályi háttér nem biztosít lehetőséget.

Mindezek alapján az első fokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének eleget tett, a felek között ajándékozási szerződés jött létre, így a jogalap nélküli gazdagodás szabályai nem alkalmazhatóak. Utalt még arra is, hogy a felperes házastársának tanúvallomása szerint 2.500.000,- Ft-ot az alperes édesanyja kapott kölcsön a felperestől, ezen összegre nézve tehát az alperessel semmiféle kölcsönszerződés nem jöhetett létre.

A felperes fellebbezésében kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, keresetének adjon helyt. A fellebbezés szerint a beszerzett bizonyítékok az alperes álláspontját nem támasztják alá. Az elsőfokú bíróság a jogszabályt részben tévesen értelmezte, tévesen oktatta ki a feleket a bizonyítási kötelezettségre, részben téves megállapításokat tett, azokból pedig részben téves következtetéseket vont le, döntése iratellenes.

Kifogásolta, hogy az első tárgyaláson a bíróság a felperest tájékoztatta arról, hogy neki kell bizonyítania a kölcsönszerződés létrejöttét. A felperes később ugyan - a Ptk. 201. §. (1) bekezdésére és a csatolt eseti döntésekre utalással - hivatkozott rá, hogy a visszterhesség vélelme szerint az alperest terheli a szerződés ingyenességének bizonyítása, a bíróság azonban a bizonyítási eljárást ezt figyelmen kívül hagyva folytatta le: úgy foglalt állást, hogy írásbeli megállapodás hiányában a felperesnek kell igazolnia, hogy 7.468.000,- Ft-ot kölcsönadott.

Utalt arra is a fellebbezés, hogy a felek között 6.775.000,- Ft erejéig nem volt vitás a követelés összege. Kifogásolta a felperes azt is, hogy az ítélet indokolása szerint a felperes az alperes édesanyjának is adott kölcsönt, holott erre senki nem hivatkozott.

A bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes és tanúi sem állították határozottan, hogy a felek között ajándékozás jött volna létre. Ajándékozásra az alperes jogi képviselője sem hivatkozott a 2007. január 23-án kelt levelében. Az alperes által meghallgatott tanúkról az alperes maga nyilatkozta, hogy nem tudtak az ügylet részleteiről, ezzel szemben a bíróság a tanúk egybehangzó előadására hivatkozva állapította meg, hogy kölcsönről szó sem volt.

A fentiekre tekintettel a felperes álláspontja szerint az alperesnek nem sikerült bizonyítania az ajándékozás tényét, ezért a bizonyítási terhet neki kell viselnie. Kétséget kizáróan nem állapítható meg a perbeli adatokból, hogy az alperes ajándékba kapta a 7.468.000,- Ft-ot.

Másodlagosan kifejtette a felperes, hogy a Ptk. 205. §. (1) bekezdése szerint amennyiben a felek között a lényeges tartalmi elemek tekintetében nem volt konszenzus, azaz a felperes pénzt kölcsönbe adta, de az alperes azt ajándékként fogadta el, úgy a felek között nem jött létre megállapodás. Az alperes jogalap nélkül gazdagodott a felperes rovására, így a másodlagos keresete ez esetben is alapos.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a felperes által fellebbezésében felhozott érvek nem helytállóak, a bíróság alappal találta bizonyítottnak az alperes ajándékozásra vonatkozó állítását.

A felperes elsődleges fellebbezési kérelme az alábbiak szerint alapos.

A megyei bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges körben a bizonyítási eljárást lefolytatta, a Pp. 3.§. (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének a Ptk. 201. §. (1) bekezdésében, továbbá a Pp. 164. §. (1) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésével maradéktalanul eleget tett (13. számú jegyzőkönyv). Helyesen tájékoztatása szerint az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperestől a perrel érintett pénzösszeget ajándékba kapta. A másodfokú bíróság azonban nem osztotta a megyei bíróság azon - a bizonyítékok mérlegelése után kialakított - álláspontját, hogy az alperes eleget tett bizonyítási kötelezettségének.

A Ptk. 201. §. (1) bekezdése szerint a szerződéssel kikötött szolgáltatásért - ha a szerződésből vagy a körülményekből kifejezetten más nem következik - ellenszolgáltatás jár. A perbeli esetben a körülményekből az ingyenesség nem következik, a felek közötti hozzátartozói viszony ennek megállapítására önmagában nem szolgáltat elegendő alapot. A per tárgyát képező pénzösszeg ajándékozása - annak nagyságára figyelemmel - egyébként sem tartozik a mindennapi életben tömegesen előforduló jogügyletek körébe. Ezért az alperesnek kellett azt bizonyítania, hogy a felek között kifejezetten olyan tartalmú megállapodás jött létre, mely szerint a felperes az alperes rendelkezésére bocsátott pénzösszeget a visszaadás kötelezettsége nélkül, azaz ajándékba adta.

A bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk vallomásai a fentiek szerint bizonyítandó tény tekintetében ellentmondásosak. A felperes által meghallgatni kért tanúk a felperes álláspontját, míg az alperesi tanúk az alperes álláspontját igyekeznek alátámasztani. Vallomásuk értékelésénél kellő súllyal kell figyelembe venni azt is, hogy mindannyian a felek közeli hozzátartozói, a per kimenetele tekintetében - a szoros személyes, családi kötődésre figyelemmel - egyikük sem teljesen érdektelen. Ilyen peradatok mellett az ítéletálla álláspontja szerint különös súllyal kell figyelembe venni az ingyenesség bizonyítására köteles alperes személyes nyilatkozatát, aki - ahogy erre a felperes fellebbezésében helyesen rámutatott - nyilatkozatai tartalma szerint maga sem azt állította, hogy olyan megállapodás jött létre a felperessel, mely szerint a pénzt nem kell visszafizetni, csupán azt hangsúlyozta, hogy a visszafizetésben nem állapodtak meg. Állítása szerint a célzásokból úgy gondolta, hogy ajándékba kapja a pénzt, ugyanakkor a felperes azt mondta, hogy fektesse be a pénzét.

A perben meghallgatott tanúk is azt hangoztatták, hogy a felek között nem volt szó kölcsönről.

Ugyanilyen tartalmú nyilatkozatok hallhatóak a felek által becsatolt - a pénzátadáshoz képest később keletkezett - hangfelvételeken. Az ezen rögzített nyilatkozataikban az alperes édesanyja és testvére - az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben - nem azt hangsúlyozzák, hogy a felek között ajándékozási szerződés jött létre, hanem azt, hogy nem volt szó kölcsönszerződésről.

Az alperes nyilatkozatai és az általa meghallgatni kért tanúk vallomásai tehát tartalmuknál fogva nem alkalmasak annak ítéleti bizonyossággal való igazolására, hogy a felek között kifejezetten ajándékozási szerződés jött létre.

A Ptk. 216.§. (1) bekezdésének utolsó fordulata szerint ugyan a szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni, azaz ajándékozási szerződés ráutaló magatartással is létrejöhetett volna a felek között, ilyen tartalmú joghatás kiváltására azonban a feleknek csak olyan magatartása alkalmas, amelyből a kifejezetten erre irányuló akarat az általános élettapasztalat szerint a másik fél által kétségtelenül felismerhető. A perbeli esetben a felperes magatartása - az ügyletkötéssel kapcsolatos körülményekkel együtt - nem fejezte ki minden kétséget kizáróan azt a szándékot, hogy az alperest ilyen nagy összegű ingyenes juttatásban kívánja részesíteni. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben ennek megállapítására nem alkalmasak azok a körülmények sem, hogy a felperes a teljesítőképesség nélküli alperesnek a visszafizetés bármiféle biztosítéka nélkül adta át a pénzt, illetve hogy majd egy évig - a felperes állítása szerint a megállapodásuk tartalmának megfelelően - nem támasztott igényt a visszafizetés iránt.

A kifejtettekre tekintettel a Ptk. 201. §. (1) bekezdésében foglalt visszterhességi vélelmet az alperesnek nem sikerült megdöntenie. Nem nyert ítéleti bizonyossággal igazolást az, hogy visszafizetés kötelezettsége nélkül került sor a felperes részéről a perrel érintett pénzösszeg alperesnek való rendelkezésre bocsátására. Erre tekintettel az alperes a Ptk. 523. §. (1) bekezdése értelmében köteles a felperesnek a lakás és a háztartási gépek, berendezési tárgyak megvásárlásával kapcsolatosan kapott pénzt visszafizetni.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan utalt arra, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy 7.468.000,- Ft-ot adott át az alperesnek. Ennek igazolása azonban maradéktalanul nem történt meg, a felek nyilatkozatai és a peranyag részét képező számlák alapján - ahogy az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása körében mindezeket helyesen értékelte - csupán az alperes által elismert összeg, azaz 6.825.000,- forint erejéig nyert bizonyítást a felperesi követelés.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel az ítéletábra a Pp. 253. §. (2) bekezdése alapján a megyei bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperest 6.825.000,- forint és késedelmi kamatai visszafizetésére kötelezte. Utóbbi tekintetében az ítéletábra kiemeli, hogy a felek megállapodása a felperes állítása szerint is ügyleti kamattól mentes volt. A felperes által csatolt iratok szerint a felperes a kölcsön törlesztésének elmaradása miatt 8 napos határidővel a szerződést felmondta, ezt a nyilatkozatot az alperes 2007. május 10-én átvette, ekként 2007. május 19-étől a teljes összeg visszafizetése tekintetében késedelembe esett, így ekkortól köteles megfizetni a felperesnek a Ptk. 301. §. (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatot.

A már kifejtettek szerint a felperesnek a fentieket meghaladó összeg erejéig támasztott tőke- és a 2007. május 19-ét megelőző időszakra érvényesített kamatkövetelése alaptalan, e tekintetben az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezése helytálló.

A felperes fellebbezése túlnyomórészt (90 %-ban) eredményre vezetett, így az ítélet tábla az elsőfokú ítéletnek a felperest perköltség megfizetésre kötelező rendelkezéseit mellőzte és a Pp. 81. §. (1) bekezdése értelmében a pernyertesség arányának figyelembevételével határozott az első- és másodfokú perköltség viseléséről.

Győr, 2010. január 25. napján

Dr. Zámbo Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó: